

Tisdagen den 19 maj

Kl. 13.00–14.45

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 21, 22, 23, 24 och 28 april justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Margareta Larsson* (SD) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 16 maj, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Heidi Karlsson* (SD).

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2014/15:34 för torsdagen den 7 maj i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:548

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:548 Konsekvenser av Arctic Challenge Exercise

av Stig Henriksson (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällen som finns före den 26 maj 2015 befinner sig på resa.

Stockholm den 8 maj 2015

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Expeditions- och rättschef

Prot. 2014/15:99
19 maj

Interpellation 2014/15:551

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:551 Framtidens försvarsexport
av Lena Asplund (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällena som finns före den 26 maj 2015 befinner sig på resa.

Stockholm den 8 maj 2015

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:555

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:555 Skattehöjningar som drabbar landsbygden
av Gunilla Nordgren (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:556

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:556 Överskottsmålet
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:559 Svenska mjölkproducenters konkurrenskraft

av Ulf Berg (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 maj 2015.

Skälen till dröjsmålet är andra åtaganden samt att det är fullbokat i kammaren.

Stockholm den 7 maj 2015

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:561

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:561 Sveriges bilaterala skatteavtal

av Olle Felten (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:562

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:562 Arbetstillfällena i Halland

av Jörgen Warborn (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 22 maj.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 12 maj 2015

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Prot. 2014/15:99
19 maj

Interpellation 2014/15:563

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:563 Byggbranschen
av Erik Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 8 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:564

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:564 Sänkt ROT-avdrag
av Helena Bouveng (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:577

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:577 En reformerad planprocess för ökat bostadsbyggande

av Ewa Thalén Finné (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 8 maj 2015

Näringsdepartementet

Mehmet Kaplan (MP)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Prot. 2014/15:99
19 maj

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM31 Rapport om EU-rättens genomslag *KOM(2014) 612* till utrikesutskottet

§ 6 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2015:9 Transparensen i Årsredovisning för staten 2014

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motion

2014/15:3086 till civilutskottet

Följande dokument anmäldes:

Motioner

med anledning av prop. 2014/15:109 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020

2014/15:3093 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

2014/15:3094 av Jan Björklund m.fl. (FP)

2014/15:3095 av Mikael Jansson m.fl. (SD)

Kammaren biföll talmannens förslag att motionerna 2014/15:3093–3095 omedelbart skulle hänvisas till försvarsutskottet.

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Konstitutionsutskottets betänkande

2014/15:KU12 Statens stöd till dagspressen

Justitieutskottets betänkande

2014/15:JuU24 Ökade möjligheter att resa inom EU med nationellt identitetskort

Försvarsutskottets betänkande

2014/15:FöU9 Genomförande av offshoredirektivet

Skatteutskottets utlåtande

2014/15:SkU26 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om automatiskt utbyte av upplysningar om förhandsbesked

Prot. 2014/15:99
19 maj

Socialutskottets betänkanden
2014/15:SoU15 Om katastrofmedicin som en del av svenska insatser ut-
omlands m.m.

2014/15:SoU16 En ny läkemedelslag

Utrikesutskottets betänkande
2014/15:UU15 FN och mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Utbildningsutskottets betänkande
2014/15:UbU11 Skolväsendet

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:550 om illegala pass och rese- handlingar

Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Beatrice Ask har frågat mig vilka åtgärder jag vill ta initiativ till för att stävja den kriminella handeln med illegala svenska pass och resehandlingar. Hon har också frågat om jag anser att svensk polis och svenska åklagare har de verktyg som behövs i arbetet mot illegal hantering av svenska pass och resehandlingar.

Av den utredning i ämnet som nyligen har redovisats, departementspromemorian *Missbruk av svenska pass – Omfattning och åtgärdsförslag*, framgår att det förekommer ett visst missbruk av svenska pass. Även om det är svårt att få en heltäckande bild av hur omfattande missbruket är, finns det enligt utredaren indikationer på ett stort mörkertal. Det är angeläget att komma till rätta med detta missbruk. Som utredaren konstaterar är det dock svårt att peka ut en enskild faktor som orsak till missbruket, varför det heller inte finns någon enkel lösning på problemet. Troligen är det flera samverkande faktorer som möjliggör missbruket. Utredaren föreslår därför ett antal åtgärder som ska öka passkontrollen i samband med resa, begränsa tillgången till pass och öka risken för upptäckt vid passmissbruk. Bland annat finns förslag om en ökad användning av den biometriska informationen i passen samt om en begränsning som innebär att högst tre pass ska kunna hämtas ut under en femårsperiod, såvida det inte finns särskilda skäl.

Promemorian har skickats ut på remiss och jag vill nu avvakta remissinstansernas synpunkter. Utöver de åtgärder som kan genomföras i Sverige är det också möjligt att i andra länder inom Schengenområdet bättre nyttja de möjligheter som finns att upptäcka dokumentmissbruk genom att utföra slagningar i databaser över stulna och förkomna dokument.

Vad gäller de verktyg som polis och åklagare har i arbetet mot illegal hantering av pass lyfter utredaren frågan om att en ökad tillgång till tvångsmedel och ett mer systematiskt arbete med tydliga rutiner möjligen skulle kunna underlätta upptäckt och utredning av passrelaterad brottslighet. Polis och åklagare har redan i dag goda möjligheter att arbeta mot kriminaliserade handlingar kopplade till pass. Med den nya polisorganisationen ökar också förutsättningarna för enhetliga handläggningsrutiner. Om det därutöver finns behov av att förbättra verktygen är för tidigt att säga. Även i detta avseende vill jag avvakta värdefulla synpunkter på de

remitterade förslagen från myndigheter och organisationer. Därefter kommer regeringen att ta ställning till lämpligheten i de olika förslagen.

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 2 BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Statsrådet citerar ur utredningen ”att det förekommer ett visst missbruk”, och det är väl ändå ett understatement. Det finns tillräckligt många rapporter om stora problem med de svenska passen, inte därför att de är dåliga i sig – svenska pass är väldigt säkra – utan därför att de används i lookalike-sammanhang och i stor utsträckning.

Det lär till och med vara så eländigt att de svenska passen är de som är vanligast att kriminella organisationer och andra utnyttjar i olika sammanhang. Det är rätt allvarligt och skälet till att frågan har utretts. Jag är inte förvånad över att statsrådet vill bereda remissvaren, men jag tror ändå att det är viktigt att lyfta fram de här problemen.

År 2013 fick vi ett svar från Rikspolisstyrelsen som hade tittat på problemet. De pekade bland annat på hur svenska pass används av kriminella nätverk. De konstaterade också att de ofta köps in av kriminella smuggelorganisationer, som tillhandahåller ett smuggelpaket som inkluderar resa och annat men också ett svenskt pass. Det får människor betala 300 000 kronor för. Det är alltså en omfattande ekonomisk hantering där passen har en betydelsefull roll.

Bakgrunden till min fråga är dels att NOA har identifierat ett fyrtiotal kriminella nätverk som är aktiva inom passhandel, dels rapporter om att det är väldigt ovanligt att ärenden behandlas om misstanke om illegal hantering av svenska pass. Det är bekymmersamt. Det är framför allt åklagarna som tycks vara tämligen ovilliga att ta de här ärendena. Jag tror att man måste arbeta med den typen av åtgärder som utredningen som remitterats föreslår men också vara beredd att driva ärenden där det finns misstanke om att pass har sålts, köpts eller hanterats illegalt, för annars kommer vi inte åt den här verksamheten. Det bekymrar mig att det inte kommer fram i statsrådets svar.

Vi har haft en ordning i Sverige som byggt på naivitet eller god tro, att människor är ärliga. Visst kan man vara glömsk och tappa bort ett pass, men det finns ju någon gräns för hur slarviga människor kan vara. Här behövs inga långa handläggningstider och utredningar om detaljer, men man måste kunna strama upp attityden och hanteringen vid utlämning av pass och vid begäran om nytt pass.

Det är inte rimligt att folk tappar bort fem sex pass under ett år. Om man gör det borde en och annan myndighet fundera över hur det står till egentligen. Det är när detta sätts i system som den här typen av kriminella nätverk kan utnyttja vårt regelverk på ett sätt som absolut inte kan vara meningen.

Jag tycker att det är lite skämmigt att Sverige i det internationella samfundet sticker ut som ett land där resehandlingar på det här sättet i stor omfattning kommer till användning i kriminell verksamhet.

Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag delar i allt väsentligt Beatrice Asks bild av problemet. Däremot tror jag att man ska akta sig för att föra vidare mytbildningarna om svenska pass.

Vi har nu ett gediget faktaunderlag i form av utredningen som jag tror är en bra grund att föra debatten utifrån. Och de problem som där identifieras räcker alldeles utmärkt för att man ska förbli väldigt orolig.

Beatrice Ask kallade mitt interpellationssvar för ett understatement. Ja, det kanske det var.

Under Beatrice Asks tid som justitieminister utfärdades 177 000 pass som sedan anmäldes som förlorade eller stulna och som fortfarande är giltiga. Det är självklart att det är ett stort och allvarligt problem som vi nu ska ta tag i.

I dag avläses alla pass på Arlanda elektroniskt och kontrolleras mot Schengen Information System, SIS, och Interpols databas Stolen and Lost Travel Documents. Det är en bra förstahandsåtgärd.

Det gäller dock att alla EU-länder vidtar motsvarande åtgärd. Det ska inte vara så att det i vissa EU-länder är tuffare kontroll av kreditkortet i taxin på väg från flygplatsen än vad det är av passet i passkontrollen, men så är det tyvärr i dag. På en del flygplatser inom EU skannas inte alla dokument mot Interpols databas och SIS. Denna fråga driver vi i EU-kretsen.

Inom EU har vi också ett projekt som kallas Smarta gränser som handlar om att använda biometri, det vill säga fingeravtryck och ansiktsform, för att kontrollera att den som har passet också är den rätta bäraren av passet – oavsett om dokumentet är stulet, lånat eller hyrt, eller vad vi nu vill kalla lookalike-problematiken. På detta sätt omöjliggör vi lookalike-användningen.

Därför är det speciellt glädjande att vi i övermorgon påbörjar ett försök med ansiktsbiometri på Arlanda flygplats. Jag planerar att vara där och vara först i ledet att pröva den nya tekniken som ska förhindra lookalike-användning av pass för att ta sig in i Sverige och Schengen.

Anf. 4 BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag kritiserade inte hela ministerns svar utan ett citat ur departementspromemorian *Missbruk av svenska pass* där det talas om ett visst svinn.

Jag sprider inte heller myter. Siffrorna är höga när det gäller omfattningen av denna problematik, men det är klart att det har skett under många år.

Vi har varit överens om reglerna för pass i Sverige. Vi var också överens om de skärpningar av passsäkerheten som gjordes för några år sedan. Vi tog bland annat strid mot svenska fotografer, som ville behålla rätten att ta passfoton. Numera måste man gå till polisen för att ta dem.

Det har inte funnits någon politisk åsiktsskillnad, men vi har ett omfattande problem. Mycket handlar om hur vi tillhandahåller pass och vilka rutiner vi har för det. Det är viktigt att vi kommer till rätta med det. Elisabeth Svantesson lade redan 2009 fram ett intressant förslag i riksdagen, men jag har först upptäckt det nu. Hon tyckte att man på elektronisk väg borde kunna ogiltigförklara borttappade pass för att direkt rensa bort dem. Uppenbarligen har det inte skett, vilket är dåligt.

Det är bra att Arlanda äntligen börjar använda biometri. Flera länder inom EU har biometri i passen, men problemet är att man saknar den utrustning som krävs för att kunna använda säkra pass. Då blir det manuell hantering, och den ser väldigt olika ut. Det är ett problem. Det är bra att

det finns resurser så att man kan börja lite i Sverige, men mycket återstår. Här har EU:s medlemsstater en hemläxa att göra.

Bakgrunden till min interpellation är att regeringen behöver återkomma med konkreta förslag utifrån den utredning som den förra regeringen tillsatte för att försöka komma åt problemet med att svenska pass utnyttjas av kriminella nätverk.

Jag menar att det finns skäl att fundera över vad man ska göra för att förmå åklagarna att driva fler ärenden. Om det är helt riskfritt i alla lägen att ägna sig åt att köpa upp pass av folk och sälja dem vidare är risken stor att denna verksamhet fortsätter. Vi behöver på alla sätt stoppa denna typ av kriminella nätverk.

EU ska nu titta på kriminella smuggelorganisationer där migranter får betala dyrt för att i båtar och på andra sätt ta sig till Europa. Då är detta en central pusselbit, och initiativ behöver vidtas.

Därför är min fråga till ministern: När kan vi förvänta oss att en proposition i dessa frågor läggs på riksdagens bord?

Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag vill lyfta upp tre saker. För det första är det bra att Beatrice Ask inte vill delta i mytspridning. Därför frågar jag: Vad bygger du ditt påstående att svenska pass skulle vara de mest missbrukade i världen på? Jag har inte sett den uppgiften i den passutredning som du själv tillsatte och vars betänkande nu finns att läsa.

För det andra kan jag glädja Beatrice Ask med att det som Elisabeth Svantesson krävde 2009 finns i dag. Om ett pass anmäls förlorat eller stulet spärras det omedelbart över hela världen i Schengen Information System och Interpols databas Stolen and Lost Travel Documents.

Problemet är att alla länder inte kontrollerar passen mot spärrlistan. Det var bakgrunden till min analogi med kreditkortet. Åker man taxi i någon av våra världsstäder kontrolleras alla kreditkort mot spärrlistan, men i gränskontrollen på en del av våra större flygplatser i EU kontrolleras passet inte mot spärrlistan.

Här måste vi vara tydliga mot våra europeiska grannar med att de vid inresa i Schengen måste kontrollera om passet är spärrat på grund av förlust eller stöld.

För det tredje ska regeringen lägga en eller kanske flera propositioner på riksdagens bord. Beatrice Ask behöver inte vara orolig. Låt mig dock understryka att flera av de åtgärder som nämns i utredningen och som är mest verkningsfulla mot problemet kan vi vidta utan att gå vidare med proposition.

Användningen av biometrisk data på Arlanda är inget vi behöver nytt lagstöd för från riksdagen, men det gör att vi på sikt kan kontrollera alla pass för att se till att det är rätt passbärare. Alla svenska pass har i dag fingeravtryck från båda pekfinger och ansiktsform i sig, och det är möjligt för en passkontrollör att kontrollera det. Vi har dock inte den utrustning och de rutiner som krävs.

Skälet till att det bara är ett försök på Arlanda är för att vi måste få till det så att passkontrollen går smidigt och att det inte blir stora köer. Annars vill folk kanske inte åka till vårt land.

Prot. 2014/15:99

19 maj

Svar på
interpellationer

Denna åtgärd går att vidta direkt, men det som sannolikt behöver lagstöd är om vi ska gå vidare med utredningens förslag att sätta en gräns för antalet pass till tre. Detsamma gäller om vi ska gå vidare med utredningens förslag om giltighetstiden för barns pass eftersom de inte är fotografiskt jämförbara under fem år.

När remisstiden är över och vi ser remissutfallet ska vi starta arbetet med att lägga en eller flera propositioner på riksdagens bord.

Anf. 6 BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Det är bra att det kommer propositioner. Jag förstår att det finns frågor att följa upp och att en del frågor kräver mer arbete än andra.

Det är förstås bra att passen spärras elektroniskt. Det har jag missat. Uppenbarligen kollar inte alla mot spärrlistorna, vilket är ett bekymmer.

När det gäller siffran har jag den inte från någon specifik rapport. Men eftersom jag inte har sett att något annat land har en högre siffra drog jag den slutsatsen. Jag kan dock ha fel. Oavsett om vi har flest pass i världen eller inte är många svenska pass på drift, och det är olyckligt. Därför är det viktigt att vi kommer till rätta med det.

Vad gäller barns pass vill jag påminna om något som är viktigt. Vi hade en diskussion inom EU om biometri i barns pass. Sverige låg på en högre nivå vad gällde fingeravtryck, men EU pressade ned tiden för när fingeravtryck skulle användas.

Säkerheten i barns pass är central för att förhindra smuggling av och handel med barn. Därför har den svenska linjen varit bra, för vi har haft hög svansföring. Tyvärr har EU hanterat det fel. Av någon outgrundlig anledning fick man för sig att det var en integritetsproblematik i detta.

Som ministern säger förändras barns utseende. Det är därför bra med biometri i barns pass för att kunna säkerställa att barn och pass hör ihop. Det är viktigt i många ärenden.

Många av dessa frågor finns det anledning att återkomma till och följa upp. Jag ser fram emot regeringens kommande förslag.

Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! När det gäller spärrlistor och stulna och förlorade dokument vill jag tydliggöra att vi vid alla stora gränskontroller i Sverige skannar alla pass mot listorna. Det gör man däremot inte i alla Schengenländer, vilket gör det mindre verkningsfullt eftersom det finns sätt att ta sig till Sverige via de andra Schengenländerna. Därför är det viktigt att driva på dessa länder.

Sedan har vi lite glädjande siffror. Vi har 177 000 förlorade pass som fortfarande är giltiga. Norge, som har hälften så många medborgare som Sverige, har 140 000 förlustanmälda pass, medan Tyskland, som är ett större land är Sverige, har 477 000.

Vi ligger kring genomsnittet i EU, och det ger vid handen att även andra länder har behov av att skärpa upp sina regler. Det är inte en ursäkt för att Sverige inte ska skärpa upp sina regler.

Jag tror, fru talman, att Beatrice Ask har helt rätt när det handlar om biometri och barn och om biometri i största allmänhet. Biometri kommer över lite tid att göra det möjligt att rättssäkert och enkelt passera gränser utan att för den sakens skull påverka den personliga integriteten.

Jag tror att vi kan göra systemet både säkrare och snabbare så att den som har rätt att resa kan göra detta snabbt och enkelt medan de som är efterlysta eller inte har rätt dokument inte kan det.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:487 om fritidspeng

Anf. 8 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Saila Quicklund har frågat statsrådet Gabriel Wikström vilka initiativ han avser att ta för att säkerställa att barn i ekonomiskt utsatta familjer ska få möjlighet att ta del av fritidsaktiviteter om fritidspengen avskaffas samt vad hans motiv är bakom att förändra en så uppskattad satsning som fritidspengen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Den 7 maj svarade jag på interpellationer från Helena Bouveng och Sofia Fölster angående fritidspengen. Jag kommer därför i dag att upprepa mitt svar.

Regeringen anser att den utformning som fritidspengen har inte överensstämmer med intentionerna i socialtjänstlagen och dess principer om den enskildes självbestämmande och ansvar. Stödet till barn i ekonomiskt utsatta familjer bör i stället utformas så att det gör det möjligt för både flickor och pojkar att själva välja hur de ska spendera sin fritid.

Därför föreslog regeringen i sitt budgetförslag för 2015 att de medel som avsatts för fritidspengen i stället skulle användas för att finansiera en höjning av barndelen i riksnormen för barn i åldrarna 7–18 år.

Regeringen har i 2015 års vårproposition aviserat att bestämmelserna om fritidspeng upphör att gälla från och med den 1 januari 2016 och att medlen i stället avsätts till att höja riksnormen för barn. Därmed får även flickor och pojkar i familjer med tillfälligt behov av försörjningsstöd en ekonomisk förstärkning och möjlighet att fritt välja fritidsaktiviteter.

Utöver rätten till försörjningsstöd finns dessutom en rätt till bistånd till livsföringen i övrigt vilket innebär att socialnämnden kan ge bistånd till skäliga kostnader för rekreation om det finns särskilda skäl. Möjlighet finns till exempel för den enskilde att ansöka om bistånd för att kunna betala en aktivitet i förskott som inte ryms inom en normal månadsbudget.

Det är också angeläget att göra satsningar på andra områden i samhället som underlättar för både flickor och pojkar att bedriva en aktiv fritid, och inte minst gäller det för barn i ekonomiskt och socialt utsatta livssituationer. Regeringens ambition är därför att barn och ungdomar ska få bättre möjligheter att delta i idrott, friluftsv verksamhet och kulturskola.

Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att ta fram en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan. Utredaren har bland annat i uppdrag att ta fram förslag på hur den kulturskolan kan göras mer tillgänglig och jämlik.

Vidare har regeringen föreslagit att medlen till idrottsrörelsen höjs med 32 miljoner kronor från halvårsskiftet i år och med 64 miljoner kronor årligen från och med 2016 för att stärka förutsättningarna för nyanlända barn och ungdomar och vuxna att delta i idrottsaktiviteter.

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 9 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Åsa Regnér för svaret, även om det lämnar flera frågetecken. Jag hoppas dock att vi ska kunna rätta ut dessa under interpellationsdebatten.

SCB har i en rapport lyft fram att barn i ekonomiskt utsatta situationer deltar markant mindre i fritidsaktiviteter. Alliansregeringen införde därför fritidspengen den 1 juli 2014. Den har tyvärr inte utvärderats ännu. Regeringen väljer ändå att snabbt plocka bort reformen, och många gånger uttrycker man att det är av ideologiska skäl. Regeringen väljer också att höja försörjningsstödet marginellt för alla familjer.

Borttagandet av fritidspengen kriserades hårt av Rädda Barnen eftersom staten i enlighet med barnkonventionen har ett särskilt ansvar för att tillgodose att varje barn får sin rätt till aktiv fritid tillgodosedd.

Även Barnombudsmannen kritiserar borttagandet och uttrycker att man i stället borde utöka fritidspengen och att det är viktigt att se barnet som en egen individ med egna behov och egna mänskliga rättigheter.

Min fråga till statsrådet är: Har dessa instanser, som arbetar med barns utsatthet varje dag, fel i det de uttrycker? Varför väljer regeringen att inte lyssna på instanserna?

Fru talman! Statsrådet anger att utformningen av fritidspengen inte överensstämmer med principerna för den enskildes självbestämmande och ansvar och att stödet i stället bör utformas så att barnen själva kan välja hur de ska spendera sin fritid och även fritt välja fritidsaktiviteter.

Det är svårt att förstå hur regeringen tänker och vad man syftar till med dessa uttalanden. Fritidspengens syfte har varit att just möjliggöra fritidsaktiviteter, och det egna valet av vilken aktivitet man vill delta i är ju en självklarhet i det sammanhanget.

Fritidspengen är utformad så att de 3 000 kronorna per år och barn i årskurs 4–9 är öronmärkta för idrott, friluftsliv, kulturverksamhet och folkbildning.

Barn är lojala med sin familj och tar ett stort ansvar. Fördelen med fritidspengen är att den valda fritidsaktiviteten i motsats till regeringens generella höjning av försörjningsstödet inte sätter press på barnet att behöva avstå från sin aktivitet för att den annars skulle belasta familjens generella ekonomi.

Många barn beskriver just detta scenario. Det lyssnade vi till i alliansregeringen, och därför blev utformningen som den blev. Varför ska jag spela fotboll när familjen har många andra behov och pengarna ska räcka till så många andra saker? Det är en av de synpunkter som barnen uttrycker. Många gånger avstår de därför i stället.

Regeringen utsätter nu barnen för det som alliansregeringen ville att barnen skulle slippa. Vi vet sedan tidigare att en generell höjning inte ökar deltagandet i fritidsaktiviteter. Detta har testats tidigare, och ändå väljer regeringen nu att köra på samma koncept.

Min fråga är: Vilken garanti har statsrådet för att barn får ta del av den önskade fritidsaktiviteten när pengarna inte är öronmärkta, och var är barnperspektivet i regeringens förslag?

Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Förslaget kan naturligtvis låta bra, men jag har talat med människor i ekonomisk utsatthet. Deras reaktion på fritidspengen, som vi har haft ett tag nu, är bara nej.

Forskning visar att det ofta är skammen som är jobbigast i fattiga familjer. Jag är den första att säga att det inte finns någonting att skämmas för, men det är lätt att säga när man själv inte är i den situationen.

Många lever i utsatthet, och både föräldrar och barn känner skam. De försöker till och med dölja sin fattigdom för omgivningen för att de skäms så mycket, trots att de inte har orsakat sin egen situation och trots att de har rätt till hjälp.

Att i det läget ha ett sådant förslag som innebär att man måste få underskrivet att man behöver detta stöd för att man bor i en fattig familj blir ett sätt att peka ut dessa barn. Det är klart att en och annan är beredd att svälja stoltheten och ändå göra detta. Men det är såklart många som inte kan tänka sig det.

Genom att i stället öka barndelen i försörjningsstödet kommer detta alla familjer till del, även de familjer som helt enkelt inte klarar av skammen att komma och få en underskrift på att de behöver detta stöd.

Man måste också visa föreningen att man behöver stödet, och det är nog många som drar sig för det.

Jag har talat med en del om hur det har gått till innan fritidspengen kom till. Då har det ofta varit så att man har löst det inom klubben, till exempel en fotbollsklubb. Klubben vet vilka barn det gäller. Även om man inte talar högt om det och inte vill peka ut barnet vet man vilka som har problem. Då löser man det inom klubben och ser helt enkelt till att vissa barn inte behöver betala. Men man talar inte öppet om det.

Då är det mycket bättre att vi förstärker fritidsverksamheten generellt och ser till att vi ger samhällsstöd till exempelvis kulturverksamhet och idrottsverksamhet för barn. Då har man också råd att lösa problemet när vissa barn känner att deras föräldrar inte har råd att låta dem vara med. Detta i kombination med att vi ökar barndelen i försörjningsstödet ger ett utrymme för att familjerna ska få det lite bättre och för att barnen ska kunna delta mer i fritidsaktiviteter.

I regeringens budgetförslag finns även gratis glasögon till barn med. Det kommer också att bli gratis mediciner och läkarbesök för alla barn. Detta är någonting mycket radikalt. Hittills har detta varit något som landstingen själva har beslutat om. Det är mycket positivt i de landsting där man har beslutat att det ska vara gratis för barn. Men det är värre i de landsting där det kostar. Det blir en tung utgift för dessa familjer. Där kan jag tycka att det i dessa fall är ett minst lika stort problem som detta med att barnen inte kan delta i fritidsaktiviteter, alltså att barnen inte kan få glasögon och att de inte får mediciner. Det är klart att familjen prioriterar mediciner och läkarbesök så långt det går. Men då får de dra in på något annat.

Det finns barn i dag som berättar att de är hungriga. Man kan se på skolorna att många barn äter extra mycket på måndagen efter helgen. Sedan äter de mycket på fredagen för att stå sig över helgen. Det finns alltså fattigdom i Sverige i dag, och det är många barn som är drabbade. Att i det läget förstärka barndelen i försörjningsstödet är en helt rätt satsning. Vi ska satsa på idrottslivet och kulturlivet så att det kommer de barn som lever

i fattiga familjer till del. Det tror jag är en mycket bättre väg att gå än detta var.

Anf. 11 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Statsrådet och jag debatterade detta för några veckor sedan. Men jag var ändå tvungen att gå upp i denna debatt. Som jag sa redan då gjorde Riksidrottsförbundet ganska bra spaningar 2010, tror jag att det var, då vi ökade försörjningsstödet med över 1 000 kronor. Det gav inte en enda ny aktivitet för barn i ekonomiskt utsatta familjer. Det hände ingenting.

Statsrådets kollega Hillevi Larsson säger att det är otroligt bra att man generellt höjer denna del. Men det funkade inte då vi höjde försörjningsstödet med 1 000 kronor. Det hände ingenting när det gällde utökade aktiviteter för barn, och jag tror inte att det kommer att funka nu heller. Vi kan nämligen klart se att barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer tar ett otroligt stort ansvar för hela familjens ekonomi. Vi kan se att inte minst det äldre syskonet, precis som min kollega Saila Quicklund sa tidigare, avstår från sin idrottsaktivitet eftersom det vet att det finns skriande behov. Då avstår barnen hellre från till exempel en organiserad idrottsträning så att mamman inte ska ha det jobbigt.

Det är nog här hela kärnan finns. Tanken med fritidspengen var just att barn som lever i dessa familjer inte ska känna skuld eller skam för att pengarna går till någonting annat, till exempel vinterjackan, i stället för en idrottsaktivitet. Därför säkrade vi upp denna fritidscheck för barnen, så att de inte ska behöva känna skuld och dåligt samvete.

Jag blir nästan lite beklämd. Vi vet nämligen att generella bidrag inte riktigt funkar. Nu säger ni att man kan få ansöka om utökat försörjningsstöd. Då ska man gå till socialtjänsten igen och ansöka hos den socialsekreterare som man kanske flera gånger inte har varit helt överens med. Snacka om att gå med mössan i handen! Är man inte i en otroligt utsatt situation om man ska ansöka om detta?

Då kan jag inte låta bli att ställa frågan igen om statsrådet tycker att det är klokt att åter låta dessa barn känna skuld eller ansvarstagande för familjen. Tror statsrådet att det blir fler eller färre barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer som kommer att delta i organiserade fritidsaktiviteter efter att fritidspengen avskaffas?

Anf. 12 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Jag tackar Saila Quicklund och övriga debattörer. Detta är en mycket viktig fråga.

De barnrättsorganisationer och Barnombudsmannen som nämndes i Saila Quicklunds inlägg sa inte bara det som Saila Quicklund nämnde. De sa också att man bör göra andra saker. Om man lämnar detta system bör man vidta andra åtgärder. Det har regeringen gjort med råge för att stärka barnfamiljers ekonomi. Det behövdes verkligen.

I vårändringsbudgeten föreslår vi 32 miljoner för 2015 till idrottsrörelsen för etableringsinsatser för nyanlända. Det handlar om 64 miljoner per år under kommande år av mandatperioden.

Vi har också bett om förslag på en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan och kommer att ta emot ett sådant förslag i september 2016. Vi vill också sänka taxor i kultur- och musikskolan.

Vi höjer också till exempel underhållsstödet till ensamstående föräldrar med 300 kronor per barn och månad. Detta stöd har varit orört under en lång rad av år. Denna höjning kommer att stärka ekonomiskt utsatta familjer väldigt mycket. Vi höjer ersättningen för sjukskrivna arbetslösa, och vi höjer även ersättningen inom sjuk- och aktivitetsersättningen. Den bortre gränsen för sjukförsäkringen tas bort. Hillevi Larsson nämnde gratis glasögon och gratis läkemedel till barn.

Dessa satsningar kommer att stärka barnfamiljers ekonomi och möjliggöra ett större ekonomiskt utrymme. Det är också det som barnrättsorganisationerna och Barnombudsmannen pekade på skulle behövas. Jag anser därför att vi har mött denna synpunkt med råge.

Jag tycker också att det är viktigt att påpeka att en höjning av riksnormen gäller familjer med barn som är 7–18 år. Ert förslag gäller barn som är 10–15 år. Det är alltså en större åldersgrupp i vårt förslag.

De barn som enligt ert förslag ska kunna komma i åtnjutande av fritidspengen efter att de ansöker och efter att de blir bedömda och så vidare kan till exempel inte gå på bio med sina kompisar eller gå på en konsert – som min dotter tycker är roligt att göra med sina kompisar – eftersom det ska vara ledarledda aktiviteter. Dessa barn eller barnens föräldrar ska alltså inte kunna bestämma, utan det ska någon annan göra som vet bättre än dessa familjer.

Vi tycker att det är mycket viktigt med generella system för fattigdomsbekämpning och jämlikhet. Vi är helt säkra på att dessa barn tillsammans med sina föräldrar kan komma fram till bra lösningar för barnen, precis som alla andra familjer.

Anf. 13 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Statsrådet och även Hillevi Larsson lyfte fram regeringens satsningar på idrotten. Låt mig då påminna om hur Socialdemokraterna under valrörelsen ganska högljutt lovade hela 272 miljoner till idrottsrörelsen. Självklart var det en stor besvikelse just för idrottsrörelsen när utfallet inte alls blev som det hade utlovats. Det var ett stort löftesbrott.

Det andra löftesbrottet kom inte så långt efteråt när jag och andra besökte Riksidrottsforum i Gävle. Där var också idrottsminister Gabriel Wikström. Där lovade han på precis samma sätt att dessa 272 miljoner absolut och med säkerhet skulle komma under den här mandatperioden.

Utfallet har statsrådet alldeles nyss berättat om. Det blev alltså 32 miljoner kronor i år, mot de utlovade 272 miljonerna, och 64 miljoner fram till 2018. De 32 miljonerna i år är öronmärkta till att stärka förutsättningarna för nyanlända barn och ungdomar som har fått uppehållstillstånd att delta just i fritidsaktiviteter. Det är bra, men faktum kvarstår att vi har löftesbrott gånger flera från regeringen.

Jag upplever att regeringens politik slår väldigt hårt mot idrottsrörelsen. Det finns nämligen fler faktorer att nämna. Den aviserade höjningen av arbetsgivaravgiften för unga ökar kostnaden med hela 325 miljoner för idrottsrörelsen, och redan i dag är de ungefär 20 000 föreningar som finns i landet hårt ansträngda.

Lägg därtill – för det är ett stort sammanhang när vi diskuterar just idrottsfrågorna – att ni har aviserat bensinskattehöjningar. Jag som kommer från ett glesbygdslän vet att fem–tio mil för att ta sig till en träning inte alls är onormalt, och det slår även mot idrottsföreningarna som ska

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

skjutsa sina aktiva på läger och tävlingar samt mot föräldrar som ska skjutsa sina barn till aktiviteter. Regeringens politik är ett hårt slag mot idrottsrörelsen.

Idrottens betydelse för folkhälsa, samhällsgemenskap, det värdegrundarbete som görs, utveckling av människan på olika plan och inte minst integrationen är ovärderlig. Någonting jag reagerar på nu när statsrådet beskriver läget är att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen skulle underlätta för barn att komma till fritidsaktiviteter. Vi vet ju att de som nu sitter i regering förtidspensionerade 140 personer per dag under tidigare regeringsinnehav.

Många av de förtidspensionerade var unga människor, och de gömdes, glömdes och fick ingen rehabilitering. Alliansregeringen höjde till exempel rehabiliteringsinsatserna tiodubbelt. Jag förstår inte, och statsrådet får gärna förklara. Hur gynnar ett borttagande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen ungdomars deltagande i fritidsaktiviteter – så mycket att man väljer att ange det som ett motiv till ökad fritidsaktivitet för barn och unga?

Jag måste säga att jag känner en stor oro inför regeringens insatser för idrotten. Jag ställer frågan igen: På vilket sätt stimuleras och gynnas idrottsrörelsen av höjda arbetsgivaravgifter och höjning av bensinskatten?

Anf. 14 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Vi ska inte glömma att det inte bara är barn i familjer som har försörjningsstöd som lever i ekonomisk utsatthet, utan de finns även på andra håll.

Vi kan se att försämringarna i a-kassan och sjukförsäkringen har gjort att många barn i dessa familjer också lever i ekonomisk utsatthet. Så som a-kassan har urholkats – den har inte räknats upp när allt annat har gått upp – lever man på samma nivå med a-kassa som man gör med försörjningsstöd. Det kan till och med vara något lägre nivå i vissa kommuner, men det är ungefär samma nivå. Det innebär att även dessa familjer riskerar att ha svårt att få ekonomin att gå ihop. Har man då barn blir det naturligtvis ännu svårare.

Därför är det viktigt för de barnen att vi förstärker våra socialförsäkringar, precis som ministern nämnde. Det ger nämligen en möjlighet även för de barnen. Det handlar inte bara om fritidsaktiviteter utan också om allt annat i livet. Det är nämligen självklart ett jättestort problem med barn som inte känner att de kan vara med i fritidsaktiviteter, men det är också ett stort problem när människor knappt har råd att äta sig mätta och när det hela tiden finns en ekonomisk stress i familjen.

Det finns rätt mycket mytbildningar om framför allt familjer med försörjningsstöd – ibland känns det i diskussionen lite som att man säger: ”De här föräldrarna tar inte ansvar.” När vi tittar på forskningen ser vi dock att föräldrarna många gånger snålar på sig själva. De äter mindre för att barnen ska få mer, så de kommer själva i sista hand. De föräldrarna sätter alltså sina barn främst, precis som alla andra föräldrar gör.

Därför tror jag mycket mer på generell stöd och att helt enkelt förbättra ekonomin. Det är nämligen det som är grundproblemet, det vill säga att familjen har för lite pengar. Se till att de får mer så kommer det också barnen till del.

Anf. 15 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Jag tror att vi ska vara helt överens om att det kanske viktigaste för de här barnen är att deras föräldrar har ett jobb att gå till. Tyvärr har vi nu en regering som driver en sysselsättningsdämpande politik – det skriver man till och med i sin egen proposition – med högre skatter och avgifter, och vilka är det som kommer att drabbas mest? Jo, det är faktiskt de här barnens föräldrar, som får stå en ännu längre bit från arbetsmarknaden. Det kanske viktigaste är alltså egentligen att fler människor har ett jobb att gå till.

Det är dock inte det vi ska tala om i dag, utan vi talar om fritidspengen. En vettig fritidsaktivitet innebär också en skyddsfaktor. Vi tog upp detta senast också. I stället för att gå och grusa på stan eller hålla på att strula är man med i en gemenskap, och jag tror att det är en otroligt viktig skyddsfaktor. Många av de killar jag har träffat på stan har valt idrotten i stället för att begå mer eller mindre grova brott.

Jag tror också att det är otroligt viktigt för de här föräldrarna att vara med i den gemenskap en organiserad fritid faktiskt innebär. Statsrådet sa att det var viktigt att gå på konsert eller bio, men jag tror att den organiserade fritidsaktiviteten är otroligt viktig. Du kommer nämligen med i en gemenskap där du kan träffa andra föräldrar och andra barn – där du är med i någonting. Jag tror alltså att det är viktigt att den är just organiserad, annars kan det gå till både det ena och det andra.

Jag hinner inte ta upp allting, men nu driver ni ju den här politiken som dämpar sysselsättningen. Det är svårt. Jag vill åter ställa frågan till statsrådet: Tror statsrådet att det blir fler eller färre barn i ekonomiskt utsatta familjer som får möjlighet att delta i organiserade fritidsaktiviteter?

Anf. 16 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Jag är ansvarig i regeringen för socialtjänsten och socialtjänstlagen. Jag har så gott som dagligen kontakt med fackliga organisationer, anställda inom socialtjänsten och barnrättsorganisationer som berättar hur överansträngd socialtjänsten är inte bara generellt sett utan framför allt i den del som har att göra med barns och ungdomars liv.

Det beror i stor utsträckning på hög arbetslöshet. Jag håller med om att jobb och arbetstillfällen är oerhört viktigt för att de här barnens föräldrar ska kunna försörja sig. Det är dock också oerhört viktigt att det finns socialförsäkringssystem och generella system som stöder människor tillfälligt när de behöver ställa om eller är sjuka och som gör att de kan leva på ett anständigt vis. Många av de människorna kan efter åtta år med en annan regering inte längre göra det, och bland annat därför är socialtjänsten väldigt överansträngd.

Därför är det vårt förslag att ha generella system, och därför vill vi höja riksnormen för försörjningsstöd till barnfamiljer. Det omfattar alltså fler åldersgrupper och fler barn än det ni vill göra med fritidspengen. Det är också så att de åtgärder jag räknade upp sammantaget kommer att stödja familjer där ekonomiskt utsatta barn finns.

När det gäller den sänkta arbetsgivaravgiften var det en oerhört dyr reform som inte ledde till sänkt ungdomsarbetslöshet. Den är fortsatt hög, och det måste vi jobba med på andra sätt.

Argumentet att man nu måste gå med mössan i hand tycker jag är väldigt underligt, och det hade vi också uppe i den tidigare debatten. Hela ert

system bygger ju på just det. De här familjerna – det är ju vuxna som ska gå och ansöka – ska ansöka och passa in i kriterier ni har satt upp.

Helena Bouveng sa att ja, det kanske är bra att gå på bio, men att hon tror att den organiserade idrotten är viktig eller bra. Just det, Helena Bouveng tror det, och då ska familjerna anpassa sig till det. Om barn vill gå på konsert, teater eller bio med sina kompisar så låt dem göra det om det är det som de anser är utvecklande just då. Det möjliggör vårt system. Det är viktigt med generella system, inte med utpekande.

Anf. 17 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Jag vill avslutningsvis replikera på statsrådets kritik av fritidspengens utformning. Hon sa nämligen att man för att få in pengar ska komma med mössan i hand, att man ska passa in och att socialnämnden ska göra en bedömning, alltså att det är fråga om många kriterier.

Statsrådet själv säger att det finns ytterligare ett bidrag för rekreation, ett förslag från regeringen. Där sägs att socialnämnden *kan* ge bistånd till skäliga kostnader för rekreation *om* det finns särskilda skäl. Min fråga är vad som är skäliga kostnader. Det talas om kan, om och så vidare. Alltså finns det kriterier även här. Det är helt uppenbart. Statsrådet har själv räknat upp dem. Det sker faktiskt en bedömning från socialnämndens sida även i ert fall.

Det kritiseras kraftigt av statsrådet när det gäller fritidspengen, men precis samma syften och kriterier finns i regeringens förslag. Därför är det synnerligen osäkert om barnet får ett stöd till rekreation vad gäller dessa delar. Fritidspengen är betydligt lättare att få, och den är också mer träffsäker.

Jag ställer åter några av de frågor som jag inte tycker att jag fått svar på under den här interpellationsdebatten. Hur underlättas barns fritidsaktivitetsutövande med en generell höjning av försörjningsstödet? Det har ju prövats tidigare. Hur gynnas idrottsrörelsen och de barn som vill delta i idrotts- och kulturaktiviteter av höjda arbetsgivaravgifter och bensinskattehöjningar? Hur skapar ett borttagande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen – med ökade förtidspensioneringar, som vi har erfarenheter av – bättre villkor för barn som redan lever i utsatta familjer?

Anf. 18 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Tack, Saila Quicklund! Det vi föreslår är att riksnormen höjs, det vill säga det allmänna stöd som man får. Det är grunden. De andra höjningar och förändringar som jag har nämnt, och som det lades fram förslag om i vårpropositionen, är också allmänna höjningar. Det är utgångspunkten för vår politik. Vi tycker att det är viktigt.

När det gäller idrott gör vi en särskild satsning på idrott, speciellt för nyanlända. Vi satsar 32 miljoner i år och 64 miljoner under kommande år. Det är en mycket viktig satsning, och som nämnts är det ett bra sammanhang för många. Men det finns också många barn och deras föräldrar som tycker att andra aktiviteter är viktiga. Det kan vara kultur, musik, någonting annat. Jag är helt övertygad om att barn i ekonomiskt utsatta familjer och deras föräldrar är fullt kapabla att på ett bra sätt bestämma över det, precis som alla andra barn och deras föräldrar.

Anf. 19 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Lena Ek har frågat mig vad jag avser att göra för att skyndsamt implementera de nya EU-direktiven och hur jag avser att i enlighet med riksdagens beslut skapa bättre upphandlingsstöd för att bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav i sin upphandling.

Som Lena Ek mycket väl vet är lagstiftning inte minst av konstitutionella skäl en utdragen och tidskrävande process. De förslag som vi nu arbetar med har föregåtts av ett omfattande utredningsarbete som lett till svar och synpunkter från ett stort antal remissinstanser. Det är som Lena Ek själv uppger ett ovanligt omfattande lagstiftningsprojekt. Vi arbetar med att färdigställa en remiss som regeringen inom kort kommer att överlämna till Lagrådet. Min avsikt är att reglerna ska träda i kraft inom direktivens genomförandefrist, det vill säga våren 2016.

Som Lena Ek påpekar ökar importen av livsmedel till Sverige. Regeringen har som mål att produktionen i den svenska livsmedelskedjan ska öka. Regeringen vill också öka möjligheterna för den offentliga sektorn att upphandla ekologiska och närproducerade livsmedel utan att Sveriges EU-rättsliga och WTO-rättsliga förpliktelser sätts ur spel.

Konkurrensverket har nyligen presenterat en rapport, *Offentlig upphandling av mat*, där myndigheten har gjort en kartläggning av den offentliga upphandlingen av livsmedel och måltidstjänster i Sverige. Rapporten visar på ett antal problem med marknaden för offentlig upphandling, bland annat att marknaden för upphandling av livsmedel och måltidstjänster präglas av ett fåtal stora aktörer, medan köparna är många och förhållandenvis små.

Upphandlingar på dessa marknader leder sällan till fler anbud än två beroende på att det är svårt för små och medelstora företag att lämna anbud. Det är därför angeläget att fler mindre producenter får en rimlig chans att delta i den offentliga upphandlingen av livsmedel. Även frågan om små och medelstora företags möjlighet att lämna anbud bereds nu inom ramen för genomförandet av upphandlingsdirektiven med utgångspunkt i att göra det lättare för små och medelstora företag att delta i upphandling.

I rapporten lämnas en del förslag för att öka antalet anbud från inte minst små och medelstora företag. Till exempel kan upphandlande myndigheter dela upp upphandlingar i flera kontrakt. Därigenom kan fler små och medelstora företag beredas bättre möjlighet att delta i upphandlingarna. Det föreslås också att myndigheterna i större utsträckning gör marknadsundersökningar innan upphandlingarna annonseras i syfte att kontrollera vilka aktörer som finns på marknaden och vad de kan erbjuda.

Jag instämmer givetvis i att krav på miljöhänsyn och djurskydd är viktiga vid offentlig upphandling av livsmedel. De nya EU-direktiven ger stora möjligheter att beakta miljöhänsyn, och det anges att myndigheterna kan ställa upp villkor om djurskydd i sina upphandlingar. Den nya förstärkta Upphandlingsmyndigheten, som kommer att inleda sin verksamhet den 1 september i år, kommer att få i uppdrag att arbeta med ett brett perspektiv där miljöhänsyn och sociala hänsyn samt innovationer ingår.

Regeringen arbetar enligt riksdagens tillkännagivande även med att förbättra upphandlingsstödet med en särskild insats för att stödja kommunerna i arbetet med att upphandla giftfria produkter till sina förskolor.

På regeringens uppdrag har Konkurrensverkets upphandlingsstöd nyligen tagit fram upphandlingskriterier för en giftfri förskola. Det är ett antal kriterier som tagits fram samt en vägledning med vars hjälp de upphandlande myndigheterna ska kunna åstadkomma en giftfri miljö i förskolan. De produkter som finns på marknaden ska inte kunna skada människor och miljö, särskilt inte om de finns i barns närhet. Stödet inkluderar befintliga kriterier för upphandling av livsmedel. Det är ett viktigt bidrag till riksdagens miljö kvalitetsmål, Giftfri miljö.

Då Lena Ek, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Kristina Yngwe i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 20 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Som ni både ser och hör är jag inte Lena Ek. Hon har tyvärr fått förhinder, och jag har därför fått äran att i stället delta i debatten. Det gör jag gärna eftersom frågan om offentlig upphandling av mat är oerhört viktig. Det rör sig om stora summor för svenska lantbrukare. År 2013 köpte stat, kommuner och landsting livsmedel och måltidstjänster för totalt 10 miljarder kronor.

Vi kan glädja oss åt att kunskapen om och intresset för den offentliga upphandlingen blivit större i de offentliga verksamheterna. Det är inte så länge sedan som många över huvud taget inte brydde sig om varifrån maten kom. Det är därför glädjande att många ställer krav och att många har en måltidspolicy i de offentliga verksamheterna.

Men tyvärr upphandlas fortfarande stora volymer mat där det inte ställs några krav och där man inte riktigt har tänkt på hur djurväl-färden eller miljöhänsynen ser ut. Det är därför viktigt att vi går vidare och verkligen ser till att kraven skärps även i de delarna.

Att inte ställa krav på den mat som upphandlas kan beskrivas med orden dubbelmoral och kortsiktighet. Det är dubbelmoral när de krav som ställs på produktionen på min gård inte ställs på den mat som sedan ska konsumeras i kommunen. Det är dubbelmoral när en grisproducents barn går till förskolan och äter tyskt kött eller kött från något annat land med sådana djurväl-färdsregler att den här djurproducenten hade fått både djurförbud och näringsförbud ifall han i Sverige hade producerat i enlighet med de regelverken.

Men det är också otroligt kortsiktigt om de offentliga konsumenterna inte upphandlar medvetet. Vi har väldigt mycket att vara stolta över när det gäller svensk livsmedelsproduktion. Ett av de absolut viktigaste mer-värdena i den svenska produktionen handlar om minimal användning av antibiotika. Globalt sett är det tyvärr så att det används mer antibiotika till friska djur än till sjuka människor. Man pratar om att antibiotikaresistens-problematiken är en problematik i nivå med klimathotet. Det är en väldigt stor problematik som vi har framför oss och som vi måste ta tag i. Att då offentliga kök inte ställer krav på djurväl-färd och antibiotikaanvändning och att de därmed bidrar till antibiotikaresistens är inte annat än kortsiktigt.

Därför är det otroligt viktigt att den nya lagen, som ska komma på plats och som nu är under arbete, blir så bra det bara går. Det var väldigt många som jublade när EU-direktivet antogs i början av 2014. Jag märker att förväntningarna runt omkring i landet är otroligt höga på hur det här ska bli. Men jag märker också, i takt med att tiden går, att oron för vad som egentligen ska hända blir allt större. Därför är jag jätteglad att vi kan ha den här debatten i dag för att tydliggöra den tidslinje som ligger och vilka intentioner som regeringen har med den nya lagen.

Det finns många positiva anslag i ministerns svar. Ministern lyfter till exempel fram obalansen mellan köpare och säljare. Det är något som jag ofta möter i samtal med upphandlingsansvariga. Kommunerna upplever att de i stort sett inte har någon som helst makt gentemot leverantörerna. Det är svårt att stå emot. Ministern pekar också på att det är svårt för små och medelstora företag att vara med och slåss med de stora grossisterna. Det finns olika varianter som uppköparna kan använda på kommunal nivå, men det är fortfarande svårt.

Ansatzerna är goda; det som jag saknar är konkreta förslag på hur de olika problemen ska lösas. Det finns många goda intentioner och ansatser, och mycket kan vi faktiskt göra på kommunnivå också. Men jag uppfattar inte riktigt i svaret att det skulle finnas några tydliga och konkreta förslag. Jag skulle vilja få lite exempel på konkreta förslag, nu när arbetet är i slutskedet, som ministern säger.

Anf. 21 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det här är en otroligt viktig fråga. Jag kan verkligen instämma. Det är väldigt positivt att EU nu äntligen har kommit med ett förslag för att komma till rätta med de brister som funnits. Det har ofta varit det lägsta prisets tyranni som rätt. Man har inte sett så många andra aspekter, och de man sett har ofta varit lägre värderade och ansetts mindre viktiga. Nu har det verkligen tydliggjorts att andra aspekter kan vara minst lika viktiga. Det behöver egentligen inte heller finnas någon motsättning. Det kan vara både bra pris och bra kvalitet, med hänsyn till miljö, djurskydd, sociala frågor med mera.

Det här kom ganska nyligen. Det är kanske inte så konstigt att vi inte har färdiga förslag här i Sverige; det tar tid. Det är viktigt att det blir rätt. Det rör sig om enorma summor som vi upphandlar för inom offentlig upphandling. Då gäller det verkligen att vi får ett bra och tydligt regelverk som är anpassat efter EU:s direktiv, men även såklart efter de svenska förhållandena.

Ett problem som har funnits i upphandlingsprocesserna är att man inte alltid har tänkt på hur man skriver kriterierna förrän det är för sent, förrän man återigen insett att det är de stora bolagen, ofta dessutom riskkapitalbolag, som vinner upphandlingarna. Jag tror att det är viktigt att de här nya reglerna kombineras med ett bra stöd i upphandlingsprocessen, att man ser till att ge bra stöd till kommuner och landsting, så att de kan skriva kriterierna för upphandling så som de verkligen vill ha dem. Annars kan det bli en överraskning, att återigen de stora aktörerna vinner. Detta var ett syfte med de här reglerna. Det står tydligt i de nya EU-reglerna att man ska släppa in mindre och medelstora företag; de andra har haft en tendens att ta över marknaden.

Ett annat problem är kontrollen av hur man uppfyller kriterierna. Det ska inte bara vara att man vinner ett anbud; sedan måste man också uppfylla det man lovade när man gav sig in i anbudsprocessen.

Det här är en väldigt stor fråga med många dimensioner. Men regeringen jobbar mycket ambitiöst med detta. Jag tycker att det går snabbt i förhållande till hur nyligen EU-reglerna kom. Men sedan ska vi se till att det görs ordentligt. Annars är risken att de problem vi tidigare haft i upphandlingsprocesserna på ett eller annat sätt blir kvar.

Det är också så att storbolagen anpassar sig efter regelverket. De har all expertis som behövs för att lägga anbud som ska vinna anbudsprocessen. Därför gäller det verkligen att man tänker efter när man gör lagstiftningen och att man sedan tänker efter när man gör kriterierna inför upphandlingsprocessen – för att nå målet att även medelstora och mindre företag ska kunna ge sig in i upphandlingsprocessen med hänsyn till miljö, djurskydd, närproducerat och inte minst sociala aspekter.

Ett annat mål som tillkommit nu är att man ska ha bättre kontroll på underleverantörer. Man ska inte kunna komma med underbudskonkurrens där det till exempel är orimligt låga lönenivåer. Det är också någonting som kan regleras.

Det gäller att vi får en bra svensk lagstiftning anpassad efter svenska förhållanden och att vi sedan följer upp den på ett bra sätt. Jag har fullt förtroende för regeringen. Ardalan Shekarabi har väldigt mycket kompetens på området. Jag ser fram emot det fortsatta arbetet.

Anf. 22 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vill tacka Kristina Yngwe och Hillevi Larsson för inläggen. Det här är en jätteviktig fråga för denna regering, som nu suttit i drygt sju månader. Från dag ett – verkligen från första dagen efter maktskiftet – har Finansdepartementet jobbat med att reformera de offentliga upphandlingarna och för första gången formulera en nationell upphandlingspolitik, där vi använder offentliga upphandlingar som ett strategiskt verktyg, både för att modernisera och utveckla den offentliga sektorn och för att utveckla vårt samhälle och uppnå de samhällseliga mål som bland annat riksdagen satt upp.

Vi har en lång väg att gå. Offentliga upphandlingar har inte fått den uppmärksamhet som de förtjänar ur ett politiskt perspektiv. Vi kommer att förändra detta. Vi har redan nu tagit konkreta steg för att utveckla de offentliga upphandlingarna. Ett av de första besluten på det här området handlade om att inrätta en ny nationell upphandlingsmyndighet med målet att stärka det nationella upphandlingsstödet till kommuner, landsting och upphandlande myndigheter.

Varför det? Jo, för att en del av de framsteg som gjorts på det här området, inte minst vad gäller de krav som borde vara naturliga att ställa på djurskydd i samband med upphandling av livsmedel, har gjorts trots regelverket, inte tack vare regelverket. Det har handlat om modiga kommunpolitiker som vågat gå före och ibland till och med slagits mot myndigheter för det som det finns ett otroligt starkt stöd för och som är så självklart: att vi i samband med livsmedelsupphandlingar ska ha djurskydds krav som åtminstone är i nivå med den lagstiftning vi har. Den borde vara den lägsta nivån i vårt land.

Vi kommer nu att se till att den nationella upphandlingsmyndigheten kommer på plats den 1 september. Målet är att den tillsammans med kommunsektorn ska utveckla upphandlingsstödet och inte minst bredda perspektivet på offentliga upphandlingar, så att vi jobbar med miljöaspekter, sociala aspekter, innovationer och inte minst frågan om små och medelstora företags möjligheter att delta i offentliga upphandlingar.

Vi ska åtminstone inte missgynna våra bönder och livsmedelsproducenter utan ge dem en rättvis chans. Men vid många av de upphandlingar som genomförs i dag ger vi dem inte en rättvis chans. Vi har till och med en negativ konkurrensbild för att vi inte ställer de krav som man bör ställa.

Det är regeringens skyldighet att jobba med att utveckla det nationella upphandlingsstödet. Vi har tagit många viktiga steg. Nu får vi myndigheten på plats. Vi kommer att skapa ett starkare nationellt upphandlingsstöd. Vid sidan om detta har vi satt igång ett dialogprojekt som går ut på att skapa en dialog mellan leverantörer, potentiella anbudsgivare, branscher, experter och upphandlande myndigheter. Det här är en överenskommelse mellan regeringen, Teknikföretagen och Sveriges Kommuner och Lands-ting.

Senast i dag hade jag ett möte med LRF:s ledning om hur vi kan involvera livsmedelsbranschen i det här dialogprogrammet, så att vi får ordentliga samtal mellan våra livsmedelsproducenter, experter inom detta område, företag som är verksamma inom området samt de upphandlande myndigheterna. Det kan hjälpa våra kommuner och landsting att ställa relevanta krav. De kan också dela upp upphandlingarna i mindre upphandlingar, så att man inte utesluter de små och medelstora företagen, som är så otroligt viktiga för vår landsbygds utveckling.

Fru talman! Jag är övertygad om att vi kommer att kunna ha ett mycket bra samarbete mellan regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting, riksdagen och inte minst Centerpartiet i riksdagen. Här finns ett genuint engagemang som tyvärr inte togs till vara under den förra regeringens tid. Den här regeringen kommer inte att vara passiv i upphandlingsfrågorna. Vi ser Sveriges bönder som en viktig partner i arbetet med att utveckla svensk ekonomi och landsbygd.

Anf. 23 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Det är kanske lite väl magstarkt att säga att ingenting har hänt de senaste åren under den förra regeringens tid. Vi har arbetat mycket målmedvetet när det gäller offentlig upphandling, inte minst inom livsmedelsproduktion. Det är väldigt roligt att ni vill föra vidare det arbetet. Det är glädjande att höra att civilministern med entusiasm talar om offentlig upphandling och samarbetet med Sveriges bönder. Det är väldigt positivt ifall det kommer att fortsätta och det blir något konkret av det.

Min fråga handlar om den lag som ska komma på plats. Det finns väldigt mycket förväntningar på att det ska kunna bli förenklingar. Du nämnde många saker. Jag uppfattade inte så väldigt många konkreta tankar om själva lagändringarna. Kommer det att bli en lite mer kosmetisk grej med den nya lagen, så att det inte blir så många konkreta förändringar utan att förändringarna måste ske runt omkring? Jag vill gärna höra de konkreta tankarna om lagen och hur man skulle kunna förändra den.

Ett annat område när det gäller offentlig upphandling som jag märker när jag är ute och talar med upphandlare är överprövningarna. I förra veckan var jag hos Skövdes kommunalråd och praoade. Jag har inte så jättemycket kommunerfarenhet bakom mig. Därför tyckte jag att det var ganska viktigt att komma ut i den kommunala verkligheten och som riksdagspolitiker känna efter hur de upplever att riksdagsbesluten påverkar deras vardag och få en uppfattning om vilka utmaningar som kommunerna har framför sig.

Ett av de mer intressanta mötena var en tvåtimmarssittning med en av de upphandlingsansvariga i Skövde kommun. Jag slogs av två saker. Det var att de upphandlingsansvariga i vårt land är otroligt engagerade och otroligt kunniga inom sitt område. Jag slogs också av tanken: Tack gode Gud att jag inte jobbar med upphandling! Dagarna efter mitt besök skulle den upphandlingsansvariga skicka ut ett beslut till anbudsgivarna. Han sa: Nu är det bara att förbereda sig på att telefonen ska gå varm i några dagar.

Han menade på att det i vårt land börjar bli ganska svårt att hitta människor som vill arbeta med upphandling eftersom upphandlingsprocesserna tar sådan otrolig tid och sådan otrolig energi. Många grossister och leverantörer har satt i system att överpröva kommunernas upphandlingar. Vi i alliansregeringen tog fasta på det och tillsatte en utredning för att titta på just överprövningsprocesserna. Den överlämnades i början av mars. Det skulle vara intressant att höra hur regeringen tänker arbeta vidare med frågorna om överprövning.

En sak som jag har mött i samtal med många upphandlare när det gäller lagen om offentlig upphandling och överprövning är det kapitel som direktivet inte omfattar. Det finns en gräns på 1,9 miljoner under vilken EU-direktivet inte gäller. Eftersom det finns ganska hårda regelverk på det området sker det väldigt många överprövningar.

Om man skulle göra förändringar i det kapitlet trodde de att de för just Skövde kommun skulle kunna halvera antalet överprövningar. Det skulle förenkla väldigt mycket, och det skulle förenkla för mindre budgivare. Jag skulle vilja få lite tankar om hur ni funderar där från regeringens sida med förenklingar.

Det finns i dag regelverk om när leverantörerna ska inkomma med frågor och synpunkter. De kommer då med synpunkter i efterhand, vilket ger överprövningsproblem. Jag skulle vilja veta lite grann vad ni har för tankar om vad man skulle kunna göra där. Jag vill veta lite grann hur ni ser på överprövning från regeringens sida.

Anf. 24 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att vi har en väldigt bra diskussion här i dag. Jag har allt förtroende för regeringen som verkligen har gjort en rivstart i de här frågorna.

Vi minns alla diskussionerna som har varit där man till exempel i skolor har valt närproducerad mat både av miljöskäl och för att det såklart är trevligt att gynna den lokala näringen. Detta har blivit överklagat, och det har blivit väldiga diskussioner. Förhoppningen är att man i fortsättningen ska kunna gå de framåtsyftande kommunpolitikerna som Ardan Shekarabi talar om till mötes. Har de ett ambitiöst program där de verkligen använder upphandling politiskt för det de vill uppnå ska de inte få käppar i

hjulet av ett fyrkantigt regelverk som dessutom egentligen inte leder till någonting gott.

Överklagandena är också ett problem. Upphandlingen gällande Gardasil blev till exempel överklagad. Det gällde vaccination mot det virus som orsakar livmoderhalscancer. Det var en väldigt lång och utdragen process som gick ut över dem som skulle kunna få nytta av vaccinet. Det finns många sådana fall. Det går inte att helt undvika. Rätten att överklaga måste finnas. Men på något sätt måste man ändå se till att processerna görs rimliga, att de inte tar för lång tid och att det måste vara rimliga skäl för att överklaga.

Det som har hänt på EU-nivå är egentligen revolutionerande. Det ger helt andra verktyg för oss här i Sverige. Precis som Ardalan Shekarabi sa är det redan politiker som har lyckats att komma fram med tidigare regelverk. Men detta möjliggör ännu bättre resultat. Jag tackar så mycket för det och ser fram emot att det ska gå framåt ännu mer.

Anf. 25 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag söker inte konflikt för konfliktens skull med den förra regeringen. Men om man följer upphandlingsfrågor kan man bara konstatera att de framsteg som gjordes vad gäller livsmedelsupphandlingar och över huvud taget strategiska upphandlingar gjordes på grund av att det framför allt fanns aktiva och modiga kommunpolitiker. Det var inte sällan ett samarbete mellan socialdemokrater centerpartister. De stod på sig och krigade för att kunna göra det självklara att ställa krav i samband med upphandlingar och använde offentliga upphandlingar som ett strategiskt verktyg.

Kom ihåg att den förra regeringen hade en finansminister som ansåg att jordbruket inte hade någon framtid i vårt land. Den tiden är borta. Vi kommer nu att jobba tillsammans med jordbrukssektorn och våra livsmedelsproducenter för en bra utveckling på detta område. Då kan offentliga upphandlingar spela en viktig roll. Det är inte en jättestor andel av marknaden. Vi talar om ungefär 4 procent av livsmedelsmarknaden. Men de 4 procenten kan användas mycket mer strategiskt och kan spela en viktig roll för de mindre livsmedelsproducenterna som finns runt om i vårt land.

Vi kommer nu att inleda en dialog med dem för att se till att våra kommuner och landsting, för det är framför allt där som upphandlingarna av livsmedel genomförs, får rätt stöd. Jag talar inte så mycket om lagstiftningen. Problemet har inte varit lagstiftningen. Problemet har varit tillämpningen av lagstiftningen, den praxis och kultur som har funnits runt offentliga upphandlingar. Den har utgått från en felaktig utgångspunkt. Det är att det finns en motsättning mellan strategisk användning av offentliga upphandlingar och konkurrens i den fria rörligheten.

Vi måste lämna det tankesättet bakom oss. Det finns ingen motsättning mellan hållbarhet och konkurrens. Det finns ingen motsättning mellan att arbeta för att hela vårt land ska leva och den fria rörligheten inom Europeiska unionen. Det går att inom ramen för det EU-rättsliga regelverket ställa sociala och miljömässiga krav, djurskyddskrav och andra typer av krav som hänger ihop med utveckling och innovation.

Jag tror att vi måste se livsmedelsproduktionen som en central och strategisk del av svensk ekonomi. Då måste vi också tillämpa offentliga upphandlingar på ett annat sätt inom detta område. Lagändringarna kommer

Prot. 2014/15:99

19 maj

Svar på
interpellationer

att innebära att det blir tydligare hur man kan ställa miljökrav. Man tydliggör möjligheten för upphandlande myndigheter och också i vissa fall skyldigheten för upphandlande myndigheter att ställa miljökrav.

Man underlättar arbetet med att dela upp offentliga upphandlingar i mindre upphandlingar så att man inte utesluter små och medelstora företag. Man tydliggör rätten att kunna ställa krav på djurskydd i samband med livsmedelsupphandlingar. Allt detta kommer att underlättas genom lagändringen som kommer att träda i kraft under 2016. Men det är inte ens halva jobbet.

Det svåra jobbet vi har framför oss är att förändra strukturen och kulturen kring offentliga upphandlingar så att vi får en annan tillämpning av lagstiftningen så att våra upphandlande myndigheter får stöd att använda lagstiftningen mer strategiskt.

Då måste vi få bort de ogrundade överprövningarna, som båda debattörerna är inne på. Och det kommer vi att få. Där gjorde den förra regeringen någonting riktig bra; den tillsatte en utredning om överprövningar. Utredningen har lämnat sitt betänkande, och vi kommer snabbt att ta tag i denna fråga. Vi ska få bort ogrundade överprövningar.

Överprövningar ska finnas för att man ska garantera rättssäkerheten och likabehandlingen i samband med offentliga upphandlingar. Överprövningar ska inte finnas för att vi helt enkelt ska förstöra offentliga verksamheter, som berördes här i inlägget. Vi ska ha ett överprövningssystem som fungerar och som inte gynnar aktörer som går in med oseriösa överprövningar och därmed skadar offentliga verksamheter.

Anf. 26 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Jag tackar återigen för ett engagerat inlägg om livsmedelsproduktion. Jag blev verkligen glatt och positivt överraskad, måste jag säga. Men vi hoppas som sagt att det ska kunna bli någonting konkret av det också, för det låter väldigt bra.

Man undrar lite hur det egentligen kommer att bli i slutändan. Hillevi Larsson talade om en revolutionerande förändring i direktivet, och ministern menar att det kanske mer är justeringar och ändringar som ska göras. Vi hoppas verkligen att detta kommer att ge konkreta resultat som kommer att göra det hela betydligt lättare.

Ministern var inne på överprövningsprocessen. Om ambitionerna är att alla överprövningsprocesser ska bort och att det ska bli lättare skulle jag jättegärna vilja höra något lite mer konkret än att allting ska bort när det gäller hur överprövningsprocesserna ska hanteras.

I går kväll gjorde jag ett litet besök i Arvidsjaur. Under samtalet på kvällen lyfte en centerpartist fram att man hade motionerat i en grannkommun om offentlig upphandling. Precis som ministern har lyft fram är det ett otroligt arbete som görs ute på kommunnivå med att förflytta positionerna när det gäller att upphandla närproducerat och när det gäller miljökrav. Man hade motionerat om att det skulle börja ställas krav i kommunen, och man hade fått svar från en S-ledd ledning – det har egentligen inte med saken att göra – att inget kan göras förrän den nya lagen är på plats. Det verkar finnas ett kunskapsbehov ute i kommunerna, och det verkar verkligen finnas en förväntan på att det ska komma någonting på plats snabbt och att det blir bra.

Jag hoppas på detta, och önskar lycka till med detta viktiga arbete, för det här måste bli bra.

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 27 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vill tacka Kristina Yngwe för interpellationen. Jag ser fram emot ett gott samarbete med riksdagen, inte minst med Centerpartiet, i de här frågorna. Jag vill också tacka Hillevi Larsson för inläggen.

Det här är ett område där vi kommer att behöva jobba aktivt under de kommande fyra åren. Vad gäller överprövningar säger utredningen att man kan få bort ogrundade överprövningar genom att i grova drag införa en skyldighet för den leverantör som ser uppenbara brister i upphandlingen att påtala dessa brister under upphandlingen och inte vänta till en process där man tar frågorna i en överprövning. Förslagen ska nu remissbehandlas, och vi kommer att ta tag i denna fråga som jag vet är viktig inte bara för den offentliga sektorn utan också ur ett leverantörsperspektiv.

Den fråga som Kristina Yngwe också lyfte fram handlar om förenklingar av regelverken under tröskelvärdena, alltså den del av upphandlingslagstiftningen som vi själva har makt över. Den förra regeringen begick ett misstag när man inte tog tag i frågan i samband med utredningen om införlivandet av de nya direktiven. Där ligger vi efter; vi har inte använt tillfället till att utreda frågorna.

Vi avser att tillsätta en utredning under mandatperioden som ska titta på frågan. Vi måste förenkla de offentliga upphandlingarna under EU:s tröskelvärden så att det blir enklare för kommuner, landsting och myndigheter att upphandla och att få en bättre dialog och samverkan med näringslivet. Det här är en fråga som vi kommer att återkomma till, men tyvärr finns det inte något utredningsunderlag som vi kan bygga förslag på. Vi måste börja på ruta ett. Jag tror dock att vi kommer att kunna ha en god dialog både med riksdagen och med de myndigheter och kommuner som är berörda av frågan.

Vi kommer att inom kort se ett arbete som handlar om den nationella upphandlingsstrategin. Där kommer dessa frågor att ingå.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:531 om distansundervisning inom kommunal vuxenutbildning

Anf. 28 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Ida Drougge har frågat mig hur jag avser att förbättra den kommunala vuxenutbildningen på distans och säkerställa att samtliga studerande får det stöd och den utbildning som de har rätt till. Frågan ställs med anledning av en rapport från Statens skolinspektion om distansutbildning inom kommunal vuxenutbildning, det vill säga komvux.

Jag tycker att det är bra att utbildningsanordnarna använder sig av modern teknik i vuxenutbildningen, men liksom Ida Drougge är jag bekymrad över de brister i distansutbildningen inom komvux som har uppmärksamats i Skolinspektionens granskning.

Kommunernas ansvar att erbjuda en utbildning som är anpassad utifrån individens behov och förutsättningar gäller oavsett om det rör sig om utbildning på distans eller i ett klassrum. Skolinspektionens granskning visar att kvaliteten på distansutbildningen inom komvux kan förbättras på en rad områden. Bland annat menar Skolinspektionen att utbildningen behöver anpassas efter den enskilda elevens behov, att eleverna i större utsträckning behöver få tillgång till stöd och handledning från lärare och att lärarna bör erbjudas mer kompetensutveckling. Ett annat förbättringsområde enligt granskningen är att kommunerna inte ställer tillräckligt höga krav vid upphandling av distansutbildning och att de ofta brister i uppföljningen av utbildningen.

Regeringen har höga ambitioner vad det gäller vuxnas lärande. Vi satsar på vuxenutbildningen, både vad gäller fler platser och högre kvalitet. Regeringens utgångspunkt är att vuxenstuderande oavsett om de läser i klassrum eller på distans ska ha möjligheter till en utbildning av hög kvalitet precis som elever inom grund- och gymnasieskolan.

Hur regeringen kommer att agera med anledning av Skolinspektionens rapport om distansutbildning är dock för tidigt att säga.

Anf. 29 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Alliansregeringen gav i sitt regleringsbrev för budgetåret 2014 Skolinspektionen uppdraget att granska kvaliteten i distansutbildningar inom komvux. Skolinspektionen genomförde i höstas denna kvalitetsgranskning. Totalt valde man slumpvis ut 18 olika kommuner och kollade på deras utbildningar. Det är mot den bakgrunden jag har ställt mina frågor till statsrådet.

Jag tycker såklart att det är bra att statsrådet precis som jag är bekymrad över situationen och de resultat som kom fram i granskningen. Jag är dock lite förvånad och besviken över att statsrådet inte har någonting att komma med på området. Jag kan förstå att man så här ganska snart efter det att utredningen presenterades kanske inte kan lova några konkreta förslag. Men man borde åtminstone kunna ha några funderingar och presentera några tankar; det hade jag tyckt varit bra.

Jag måste också säga att jag inte är jätteförvånad över rapporterna. Om man har varit runt – vilket jag har och vilket jag vet att även statsrådet har – och besökt olika komvuxutbildningar och även anordnare av distansutbildningar och träffat elever som studerar vet man att kvaliteten just på distansutbildningarna ibland tyvärr inte håller måttet.

Jag tror i grunden att distansutbildningar är jätteviktiga. Jag ser distansutbildning som en otrolig möjlighet till utbildning. Vi vill ge studenter och människor i Sverige en andra chans. Man ska kunna komplettera sina grundläggande utbildningar och också få behörighet till högskola. Det är viktigare än någonsin nu när vi har en arbetsmarknad som förändras snabbt. Det är också många som behöver komplettera sina kompetenser för att kunna ha kvar sina jobb på den nya arbetsmarknad som vi har i dag.

Distansutbildning innebär också en stor möjlighet att erbjuda exempelvis arbetsplatsförlagd utbildning kombinerat med kurser, som legitimerade lärare håller – vi har ju lärarbrist i dag.

Jag är intresserad av att höra vilka lösningar statsrådet tänker sig och hur hon resonerar kring frågorna. Statsrådet säger i sitt svar att regeringen har otroligt höga ambitioner på området. Men jag blir lite fundersam. Kan man verkligen säga att man har höga ambitioner utan att sedan presentera några konkreta förslag? För mig handlar ambition inte om vilja utan mer om handling och agerande. När man säger att det är för tidigt att säga hur regeringen kommer att agera, är det då inte för tidigt att säga att man har höga ambitioner?

Anf. 30 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Jag vill återigen säga att jag välkomnar att Ida Drougge lyfter fram frågan. Men jag tycker att Ida Drougge, som representant för Moderaterna, ska vara något försiktig med att kritisera våra ambitioner, med tanke på den politik som den förra regeringen bedrev i fråga om bland annat vuxenutbildningen. Den verksamheten fick inte alls de resurser som den behövde för att möta arbetsmarknadens behov.

Den här regeringen däremot har identifierat vuxenutbildningen som strategiskt viktig för att vi ska kunna möta vår målsättning om att Sverige ska ha den lägsta arbetslösheten år 2020. Vi vet att vuxenutbildningen är viktig för att fler ska bli anställbara och för att vi ska få bättre omställningsförmåga på den svenska arbetsmarknaden.

Många arbetsgivare där ute skriker efter arbetskraft med relevanta kompetenser och kvalifikationer. Samtidigt har vi väldigt hög arbetslöshet. Då måste vi sluta det gapet. Och vuxenutbildningen är en nyckel som vi behöver använda oss av. Därför har regeringen i våra förslag, i exempelvis vårändringsbudgeten, avsatt platser inom Kunskapslyftet och däribland också vuxenutbildningen. Vi tror nämligen att det här är en viktig del av utbildningspolitiken men också jobbpolitiken.

När det sedan gäller den här specifika delen om Skolinspektionens granskning av distansutbildningen inom vuxenutbildningen riktas det mycket riktigt kritik mot verksamhetens kvalitet. Man lyfter bland annat fram att verksamheten behöver anpassas mer efter den enskildas behov, att lärarna måste få bättre kompetensutveckling inom detta område och att kommunerna måste bli bättre på att ställa högre upphandlingskrav.

Det är några väldigt konkreta och specifika saker som granskningen pekar på och som vi nu har tagit till oss på departementet. En analys av detta pågår på departementet. Men märk väl att rapporten kom i april i år. Det har alltså inte förflutit särskilt lång tid sedan granskningen presenterades.

Därmed är det alldeles för tidigt att uttala sig om den specifika delen som rapporten pekar på. Men regeringens politik avseende vuxenutbildningen är tydlig. Vi har högre ambitioner för den, och den är en central del av vår jobbpolitik.

Anf. 31 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Det är tråkigt att statsrådet använder merparten av sin tid åt att tala om dåtid och Alliansens tidigare politik ur hennes eget perspektiv i stället för att presentera och gå djupare in på de förslag som hon själv och regeringen har.

Regeringen och statsrådet lägger mycket, i stort sett ensidigt, fokus på att öka de statliga stöden till att bygga ut platserna inom den kommunala vuxenutbildningen. Det är inte vad den här interpellationen handlar om. Jag har velat fokusera på kvaliteten i utbildningen. Man kan visserligen fråga sig hur stor roll vuxenutbildningen har och hur tillgänglig den är om den inte är av god kvalitet. Hur tillgänglig är dålig vuxenutbildning med många platser, och till hur stor hjälp är den då egentligen? Men det är en annan debatt.

Jag skulle vilja ha några förtydliganden. Det är positivt att statsrådet ser och inser att kommunernas dåliga kravställande och dåliga uppföljningsarbete är två brister. Vi moderater har förslag på det området och har presenterat dem i en följdmotion till regeringens proposition. Vi tar sikte på just de sakerna. Även om regeringen inte har hunnit komma med förslag på området har Moderaterna och Alliansen gjort det.

Vi vill exempelvis att Skolverket ska få möjlighet att följa upp skolor på enhetsnivå. Man ska alltså inte bara övergripande granska de kommunala huvudmännen utan ska kunna gå ned och granska kvaliteten på enskilda skolor. På så sätt kan det bli tydligare vad som behöver göras för att vi ska få en bättre utbildning.

Vi föreslår även att man ska ha nationella prov inom de grundläggande utbildningarna i den kommunala vuxenutbildningen. Det är det enda utbildningsområde som inte har nationella prov till stöd för bedömning. Flera remissinstanser menar också att det skulle öka likvärdigheten och kvaliteten i utbildningen. Det är två förslag som Moderaterna har.

Jag har själv sett att fortbildning är en sak som regeringen har presenterat. Regeringen skulle kunna argumentera för att förslagen om ökad kompetens hos sfi-lärare skulle kunna höja kvaliteten i komvuxutbildningen. Visserligen är väldigt lite av denna på distans. Sfi-utbildningar hålls bäst i klassrum, vilket också görs till största delen i dag. Men det var bara ett tips till statsrådet om ett område där regeringen faktiskt har presenterat några förslag kopplade till kvalitet. Jag skulle vilja se fler sådana förslag.

Anf. 32 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Som jag sa i mitt förra inlägg pekar Skolinspektionen på en del specifika åtgärder som man behöver titta på för att just distansutbildningen ska bli bättre. Skolinspektionen menar att den behöver bli mer individanpassad, att lärarna behöver kompetensutveckling inom just det området samt att kommunerna måste bli bättre på att ställa just de här kraven, bland annat när de upphandlar distansutbildning.

Det här har regeringen tagit till sig. Vi bereder de aspekterna inom departementet. Jag tror på ordentliga analyser. Jag tror på att vi ska bereda vår politik på ett ordentligt sätt. Och med anledning av att rapporten kom i april i år kan jag inte leverera konkreta förslag eller motsvarande till riksdagen. Det hade varit alldeles för förhastat. Och jag tror på ett bra grundarbete.

Däremot investerar regeringen ordentligt med resurser i vuxenutbildningen. Vi gjorde det i samband med höstbudgeten som vi presenterade, som tyvärr röstades ned av de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna. Man satte därmed stopp för en viktig ambitionshöjning när det gäller vuxenutbildningen men också jobbpolitiken och för alla dem

som kunde ha utbildat sig om vår budget gått igenom. Det hade också kunnat leda till ökad sysselsättning. Jag beklagar att de borgerliga partierna satte stopp för ett väldigt effektivt verktyg på det viset. Om vi tillför vuxenutbildningen mer resurser är jag säker på att vi bättre kommer att kunna möta behoven på arbetsmarknaden.

När det gäller de specifika delar som Skolinspektionen tittar på nu kommer detta att beredas inom departementet, och vi kommer att återkomma i de här frågorna.

Anf. 33 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Jag vill återigen upprepa och peka på att de satsningar som statsrådet talar om gäller utbyggda platser i den kommunala vuxenutbildningen och att de stora skillnaderna mellan regeringens och Alliansens budgetar inte handlar om pengar i år utan om pengar i framtiden. Vi får återkomma och se om de pengarna finns med även i regeringens budgetförslag för 2016.

Jag skulle vilja upprepa frågan. Jag undrar verkligen om statsrådet skulle kunna tänka sig att Skolverket får granska komvuxutbildningar på enhetsnivå, alltså på skolnivå, i stället för att bara granska kommunerna som huvudmän och att man får gå på djupet för att se var vi har bristande kvalitet i utbildningen. Jag tror att det är ett otroligt starkt och viktigt instrument för att höja kvaliteten i utbildningarna.

Det är kul att statsrådet tycker att det är viktigt att vi har distansundervisning. När det gäller liknande saker såsom fjärrundervisning, alltså distansundervisning i realtid mellan lärare och elever, har regeringen vacklat lite grann. Det gäller då distansundervisning på grund- och gymnasieskolor där det inte finns behöriga lärare. I de här frågorna, på komvux, ska man i alla fall få ha distansundervisning. Det tycker jag är viktigt. Det är ju positivt.

Men jag vill upprepa: Kan statsrådet tänka sig att Skolverket kan få i uppdrag att granska skolorna på skolnivå just för att kunna komma med förslag och se om vi har likvärdig kvalitet och om vi har tillräckligt bra kvalitet även i framtiden i stället för att vi bara får enskilda ögonblicksbilder?

Anf. 34 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Tack än en gång, Ida Drougge, för att du lyfter fram den här frågan! Jag anser den vara viktig för att vi ska kunna tillhandahålla en god vuxenutbildning till alla över hela landet, även till dem som av någon anledning inte kan delta i den ordinarie klassrumsundervisningen. Det är en fråga om kvalitet, men det är självfallet också en fråga om tillgänglighet.

Återigen: Jag kan inte svara på de specifika frågor som Ida Drougge nu ställer i och med att rapporten är så pass färsk. Vi ska återkomma när vi hunnit analysera allt detta och bereda frågan ordentligt, för vi vill ha en politik och framför allt förslag som är ordentligt grundade för att vi ska kunna bygga strukturer och verksamheter som håller kvalitetsmässigt.

Ett medskick, bara: Jag tycker och hoppas verkligen att Moderaterna inte ska minimalisera frågan om resurser. Om en verksamhet ska fungera

Prot. 2014/15:99

19 maj

Svar på
interpellationer

Prot. 2014/15:99
19 maj

Svar på
interpellationer

ordentligt, om vi ska möta arbetsmarknadens behov, måste vi från det politiska hållet se till att vi tillför den här verksamheten de ekonomiska förutsättningar den behöver för att kunna klara av sitt uppdrag.

Jag tror nog att vi kan anamma principen att om vi satsar 1 krona på detta kanske vi får 10 kronor tillbaka, sett ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Redogörelse

2014/15:RR4 Riksrevisionens redogörelse för granskningen av Årsredovisning för staten 2014

Motion

med anledning av prop. 2014/15:116 Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen
2014/15:3096 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (SD)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 maj

2014/15:579 Kontrollstation för koldioxidskatten avseende jord- och skogsbruket

av *Anders Forsberg* (SD)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:580 Jämställdhet

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:581 Regionala skattekontor

av *Ulf Berg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 11 maj

2014/15:582 Brott mot barn

av *Ellen Juntti* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:583 Kvinnors och barns situation i Palestina

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 12 maj

Prot. 2014/15:99

19 maj

2014/15:584 Åtgärder för näringslivet i Halland

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:585 Nedläggning av 100 kontor

av *Annika Carlsson* (C)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:586 Kustnära företag

av *Åsa Coenraads* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:587 Åtgärder för svagpresterande skolor

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:588 Bensinskatten

av *Jan Ericson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:589 Regeringens straffbeskattning av unga anställda

av *Lars Hjälmered* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 14 maj

2014/15:590 Prioritering av utvecklingsstrategier

av *Helena Lindahl* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:591 Finansiering av transportinfrastruktur

av *Anders Åkesson* (C)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:592 Effekterna av en centralistisk, exakt likartad modell för fiberutbyggnad på svensk landsbygd

av *Anders Ahlgren* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 18 maj

2014/15:593 Otryggheten för företagare

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:594 De regionala skattekontoren

av *Ulf Berg* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:595 Momsen och de ideella secondhandbutikerna

av *Erik Andersson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:596 Myndighetskritik av regeringens finanspolitik

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2014/15:99
19 maj

2014/15:597 Straffavgiften för obetald trängselskatt
av *Erik Andersson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:598 Kvoteringslagstiftning

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 maj

2014/15:506 Cykel och kollektivtrafik

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:507 Unga forskare som flyr utomlands

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:508 Framtidsfrågor

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:509 Skattereduktion för andelsägande av förnybar elproduktion

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:510 Mat av bra kvalitet i skolor och inom äldreomsorg

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:511 Sociala innovationer

av *Hans Rothenberg* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:512 Egenanställning

av *Hans Rothenberg* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:513 Arbetsgivaravgifter för personer över 65 år

av *Hans Rothenberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:514 Kemikalieinspektionens uppdrag

av *Sten Bergheden* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

den 9 maj

2014/15:515 Väntetider inom vården

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

den 11 maj

Prot. 2014/15:99

19 maj

2014/15:516 Att fullfölja riksdagens beslut

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:517 Småföretagares villkor vid facklig konflikt

av *Markus Wiechel* (SD)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

den 12 maj

2014/15:518 Åtgärder för att förhindra beslut om nedläggning av reaktorer vid Ringhals

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:519 Hur ny teknik säkerställs i framtidens vård

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:520 Ursprungsmärkning av honung i Sverige

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:521 Det så kallade Hässleholmsförsöket

av *Maj Karlsson* (V)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:522 Handelsavtal mellan EU och Taiwan

av *Boriana Åberg* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:523 Tjuvfiske

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:524 Landsbygdsutvecklingen i Bergslagen

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:525 Trafikbuller och ohälsa

av *Karin Svensson Smith* (MP)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:526 Avtalet mellan Iran och P5+1

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:527 Gränslös vård i Norden

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:528 Kvinnors rätt till abort

av *Maria Weimer* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:529 Privatkopieringsavgifter

av *Jan R Andersson* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 16 maj

2014/15:530 Kinas repatriering av nordkoreanska flyktingar
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2014/15:531 Kriminalitet kopplad till tiggeri
av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 18 maj

2014/15:532 Höjd bidragsnivå för vissa lärarutbildningar
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Aida Hadzialic (S)
2014/15:533 Avtal med Tyskland om pant på burkar och PET-flaskor
av *Thomas Finnborg* (M)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)
2014/15:534 Lokalt ledd utveckling i hela landet
av *Håkan Svenneling* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 12 maj

2014/15:476 Långsiktig finansiering för Sveriges kvinno- och tjejjourer
av *Pia Hallström* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

den 13 maj

2014/15:483 Nedläggning av svensk kärnkraft
av *Jan R Andersson* (M)
till statsminister Stefan Löfven (S)
2014/15:479 Kostnader för Archer
av *Mikael Oscarsson* (KD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2014/15:499 Kortare väntetider i vården
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)
2014/15:498 Miljövänliga småskaliga vattenkraftverk som hotas av nedläggelse
av *Sten Bergheden* (M)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)
2014/15:466 Lärande för hållbar utveckling
av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:480 Helgavskiljning med fotboja

av *Ellen Juntti* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:486 Stöd till minoriteter

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:482 Ekonomiskt stöd till PLO

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:481 Erkännande av Västsahara

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:487 Politiska företrädare i regioner, landsting och kommuner

av *Markus Wiechel* (SD)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:488 Sekretess mellan myndigheter

av *Phia Andersson* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:485 Utrotning av mygg

av *Sofia Arkelsten* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:484 Krisen vid Högskolan i Jönköping

av *Annika Eclund* (KD)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:491 Militärallianser

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:490 Europeiskt samarbete mot påverkansoperationer i medierna

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:489 Avskaffande av roamingavgifter inom EU

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:492 Det ökade förtrycket på Kuba

av *Maria Weimer* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:494 Handläggningstiderna på NFC

av *Anders Hansson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:493 Omsorg och ekonomi för äldre personer

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:496 Utvisning av EU-medborgare

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:495 Diskriminering på grund av handskakning

av *Markus Wiechel* (SD)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

Prot. 2014/15:99
19 maj
-----

den 18 maj

2014/15:497 Undantag från trängselskatt i stadsdelen Backa i Göteborg

av *Lars Hjälmered* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:478 Kompensation till ideell secondhand

av *Daniel Sestrajcic* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 20 maj

2014/15:512 Egenanställning

av *Hans Rothenberg* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 14.45.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

§ 1	Justering av protokoll.....	1
§ 2	Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3	Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 4	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 5	Anmälan om faktapromemoria	5
§ 6	Anmälan om granskningsrapport	5
§ 7	Ärenden för hänvisning till utskott	5
§ 8	Ärenden för bordläggning.....	5
§ 9	Svar på interpellation 2014/15:550 om illegala pass och resehandlingar	6
	Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	6
	Anf. 2 BEATRICE ASK (M)	7
	Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	7
	Anf. 4 BEATRICE ASK (M)	8
	Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9
	Anf. 6 BEATRICE ASK (M)	10
	Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	10
§ 10	Svar på interpellation 2014/15:487 om fritidspeng	11
	Anf. 8 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	11
	Anf. 9 SAILA QUICKLUND (M)	12
	Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S).....	13
	Anf. 11 HELENA BOUVENG (M)	14
	Anf. 12 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	14
	Anf. 13 SAILA QUICKLUND (M)	15
	Anf. 14 HILLEVI LARSSON (S)	16
	Anf. 15 HELENA BOUVENG (M)	17
	Anf. 16 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	17
	Anf. 17 SAILA QUICKLUND (M)	18
	Anf. 18 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	18
§ 11	Svar på interpellation 2014/15:549 om offentlig upphandling av livsmedel	19
	Anf. 19 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	19
	Anf. 20 KRISTINA YNGWE (C)	20
	Anf. 21 HILLEVI LARSSON (S).....	21
	Anf. 22 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	22
	Anf. 23 KRISTINA YNGWE (C)	23
	Anf. 24 HILLEVI LARSSON (S).....	24
	Anf. 25 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	25
	Anf. 26 KRISTINA YNGWE (C)	26
	Anf. 27 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	27
§ 12	Svar på interpellation 2014/15:531 om distansundervisning inom kommunal vuxenutbildning	27
	Anf. 28 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S).....	27
	Anf. 29 IDA DROUGGE (M)	28
	Anf. 30 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S).....	29
	Anf. 31 IDA DROUGGE (M)	29
	Anf. 32 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S).....	30

Prot. 2014/15:99
19 maj

Anf. 33 IDA DROUGGE (M).....	31
Anf. 34 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	31
§ 13 Bordläggning.....	32
§ 14 Anmälan om interpellationer	32
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	34
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	36
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 14.45.	38